

KU LEUVEN

Vives

Vlaams Instituut voor Economie en Samenleving

Naamsestraat 61 | bus 3550
B-3000 Leuven | BELGIUM
Tel. 032 16 326661
vives@kuleuven.be

VIVES

Briefings

2014
10 juli

Een nieuwe ronde gemeentefusies in Vlaanderen: Wat zijn de mogelijkheden?

Stijn De Ruytter

stijn.deruytter@kuleuven.be

Tel. : 016 37 35 30

Het Vlaams Instituut voor Economie en Samenleving, VIVES, is een economisch onderzoekscentrum dat via fundamenteel en toegepast onderzoek wil bijdragen tot het maatschappelijk debat inzake de economische en maatschappelijke ontwikkeling van regio's, in het bijzonder van Vlaanderen. VIVES is als onderzoekscentrum wetenschappelijk en juridisch geïntegreerd binnen de KU Leuven en werkt ook samen met research fellows uit andere universiteiten.

Een nieuwe ronde gemeentefusies in Vlaanderen: Wat zijn de mogelijkheden?

Samenvatting

Volgens de bijdrage van de Vlaamse Administratie aan het regeerakkoord van de Vlaamse Regering 2014-2019 moet er een schaalvergroting plaatsvinden van de gemeenten in het Vlaams Gewest (door fusies ofwel door het inrichten van bestuurlijke zones naar analogie van de politie). Deze schaalvergroting kadert in een bevoegdheidsoverdracht die moet plaatsvinden zodat Vlaanderen opgebouwd wordt rond twee bestuursniveaus: Vlaanderen aan de ene kant en sterke, bestuurskrachtige gemeenten aan de andere kant. Veel gemeenten hebben niet de noodzakelijke schaal om deze bestuursoverdracht aan te kunnen. De proliferatie van allerlei intermediaire structuren in de laatste jaren wijst er op dat zelfs voor de bestaande bevoegdheden de huidige schaal van veel gemeenten al te klein is. Om de bestuurskracht van gemeenten vast te stellen, zijn een aantal factoren van belang. Zo wijst de bijdrage van de Vlaamse Administratie (2014) het inwonersaantal, de socio-economische omgeving, de oppervlakte, de ruimtelijke logica van de gemeente en de draagkracht van de inwoners aan als belangrijke factoren om de bestuurskracht te bepalen.

In deze briefing wordt een voorstel van gemeentefusies gedaan die voldoen aan drie van deze factoren, met name de socio-economische samenhang, het inwonersaantal en de ruimtelijke logica, en bijgevolg als input kunnen dienen in de discussies aangaande gemeentefusies, die ook in de volgende Vlaamse Regering weer gevoerd zullen worden. Met behulp van een algoritme, ontwikkeld door Tolbert en Sizer (1996), werden gemeenten samengevoegd tot de kleinste gemeente een bevolking heeft die minimaal 15.000 inwoners bedraagt. Het Evaluatierapport van het Agentschap Binnenlands Bestuur (2014) stelt immers dat gemeenten met minder dan 15.000 inwoners vooral de focus vormen voor fusies. Om de socio-economische samenhang tussen de samengevoegde gemeenten te verzekeren, wordt gebruik gemaakt van pendeldata tussen gemeenten, waarbij de assumptie gemaakt wordt dat gemeenten met een sterke pendelrelatie ook een hogere socio-economische samenhang vertonen. Aangezien de combinaties die volgens deze methode ontstaan telkens bestaan uit aan elkaar grenzende gemeenten, wordt ook aan de factor van de ruimtelijke logica voldaan.

Met behulp van ons algoritme worden de huidige 308 gemeenten¹ in Vlaanderen omgevormd tot 152 “nieuwe” gemeenten. Een vergelijking met Nederland, dat een lange voorgeschiedenis van gemeentefusies kent, toont aan dat deze nieuwe gemeenten in termen van inwonersaantal meer vergelijkbaar zijn met de Nederlandse indeling van gemeenten dan de huidige Vlaamse gemeenten.

¹inclusief Voeren en de 6 randgemeenten waarvoor het Vlaams Gewest zoals bepaald in de Bijzondere Wet tot Hervorming der Instellingen (BHWI), niet over de mogelijkheid beschikt om de grenzen van deze gemeenten te wijzigen of te corrigeren

Uit de combinaties van gemeenten die gevormd worden, komen een aantal conclusies naar voor. Zo worden gemeenten met minder dan 15.000 inwoners vooral samengevoegd met grotere gemeenten. Een voorbeeld hiervan zijn de kleine gemeenten Wijnegem, Wommelgem, Borsbeek, Hemiksem en Aartselaar die samengaan met de aangrenzende gemeente Antwerpen, de grootste centrumstad in Vlaanderen. Ook bij de andere centrumsteden in Vlaanderen, zien we dat kleine aangrenzende gemeenten vaak worden samengevoegd bij de centrumstad. Er komen slechts een beperkt aantal “landelijke fusies” voor. Dit zijn fusies waarbij alle gemeenten die samengevoegd worden tot een nieuwe gemeente, minder dan 15.000 inwoners hebben. Een voorbeeld van een “landelijke fusie” is de combinatie van Moorslede en Zonnebeke in de provincie West-Vlaanderen. Aangezien de proportionele pendel tussen gemeenten het belangrijkste criterium vormt voor het combineren van gemeenten, geeft dit aan dat de pendel uit kleine gemeenten (gedefinieerd als gemeenten met minder dan 15.000 inwoners) vooral gebeurt in de richting van grotere gemeenten. Verder kan ook opgemerkt worden dat de meeste combinaties die gevormd worden de provinciegrenzen niet overschrijden. Dit wijst op een belangrijke socio-economische samenhang binnen provincies. De meeste grensoverschrijdende combinaties van nieuwe gemeenten vinden we tussen Oost-Vlaanderen en Vlaams-Brabant, met name de combinaties Aalst en Affligem, Denderleeuw en Liedekerke en Ninove en Roosdaal.

Inleiding

In de bijdrage van de Vlaamse Administratie aan het regeerakkoord van de Vlaamse Regering voor de legislatuur van 2014 tot 2019 wordt er gepleit om het Vlaamse overheidslandschap op te bouwen rond twee bestuursniveaus: Vlaanderen enerzijds en sterke, bestuurskrachtige gemeenten anderzijds, zonder het politieke tussenniveau van de provincies. Om dit te verwezenlijken is een decentralisatie van bevoegdheden aan de gemeenten noodzakelijk. Omwille van deze bevoegdheidsoverdracht wordt ervoor gepleit een selectieve schaalvergroting van de gemeenten in het Vlaams Gewest door te voeren, wat kan gebeuren door een fusie van gemeenten of door het inrichten van bestuurlijke zones naar analogie van de politiezones. Het sterker maken van gemeenten door ze meer bevoegdheden te geven en de schaalvergroting die hiermee samengaat kwam reeds naar voor in het vorig Vlaams regeerakkoord (voor de legislatuur van 2009 tot 2014) en in het Witboek Interne Staatshervorming (2011). Ondanks de financiële ondersteuning voor vrijwillige fusies vond er in de vorige legislatuur echter geen enkele vrijwillige fusie plaats. Het is dan ook de vraag of de nieuwe Vlaamse Regering opnieuw zal inzetten op vrijwillige fusies, dan wel of er van bovenaf een fusieronde zal worden doorgevoerd. In deze briefing zal gepoogd worden om nieuwe combinaties van gemeenten samen te stellen. Deze combinaties kunnen dan als input dienen, ofwel voor vrijwillige fusies, ofwel voor een van bovenaf doorgevoerde fusieronde.

De noodzaak van de schaalvergroting komt voort uit het feit dat veel gemeenten niet beschikken over voldoende kritische massa om de extra bevoegdheden aan te pakken. De oprichting van allerlei intermediaire structuren zoals de intercommunales in de afgelopen jaren wijst er op dat zelfs de huidige bevoegdheden al de draagkracht van veel gemeenten te boven gaan. Een inventarisatie van deze intermediaire structuren door De Rynck en Decorte (2010) toont de sterke groei van dergelijke structuren in Midden-West-Vlaanderen. Het probleem met deze intermediaire structuren is het gebrek aan democratische controle die hiermee samenhangt (Witboek Interne Staatshervorming, 2011). Voor de intercommunales is er weliswaar een vertegenwoordiger vanuit de gemeenteraad, maar is het onduidelijk of er voldoende rapportering is naar de gemeenteraad, en of er voldoende controlemogelijkheden zijn voor de oppositie in de gemeenteraad. Een extra overdracht van bevoegdheden maakt dat dit probleem nog sterker naar voor zal komen.

Om de bestuurskracht van gemeenten te meten zijn een aantal factoren van belang. Zo is er allereerst het inwonersaantal van de gemeenten. Hoewel er nog meer factoren zijn die de bestuurskracht van een gemeente bepalen, is een laag inwonersaantal meestal wel een indicatie voor een gebrekkige bestuurskracht (Evaluatierapport van het Agentschap Binnenlands Bestuur, 2014). Zo stelde de Commissie Bestuurlijke Organisatie al in 1997: “Een voorzichtige, voorlopige en zeer ruwe conclusie lijkt alvast dat gemeenten met minder dan 15.000 en zeker gemeenten met minder dan 10.000 inwoners in de problemen komen.” Het Evaluatierapport van het Agentschap Binnenlands Bestuur (2014) legde de focus op gemeenten met minder dan 15.000 inwoners.

Naast inwonersaantal verwijst de bijdrage van de Vlaamse Administratie (2014) ook naar de socio-economische omgeving, de oppervlakte, de ruimtelijke logica van de gemeente en naar de draagkracht van de inwoners als belangrijke factoren om de bestuurskracht te bepalen. In deze briefing zullen

mogelijke nieuwe fusiegemeenten samengesteld worden, en dit gebaseerd op het aantal inwoners, dat niet kleiner mag zijn dan 15.000, en op de socio-economische samenhang van gemeenten. Om dit laatste te meten, wordt er gebruik gemaakt van pendeldata tussen Vlaamse gemeenten voor het jaar 2011. Hiervoor wordt de assumptie gemaakt dat gemeenten waartussen sterke pendelstromen bestaan, ook een grotere socio-economische samenhang vertonen. Op deze manier wordt er een overeenstemming gemaakt tussen de administratieve regio's (in casu, de gemeenten) en de functionele economische regio's (de lokale arbeidsmarkten, gebaseerd op pendeldata). Het is immers aangeraden dat deze twee samenvallen (Andersen, 2002). Gemeenten waartussen grote proportionele (ten opzichte van hun totale werkbevolking) pendelstromen bestaan, worden samengevoegd tot de kleinste gemeente waarover we beschikken niet kleiner is dan 15.000 inwoners. Deze nieuwe combinaties moeten bestaan uit aan elkaar grenzende gemeenten, zodat ook aan de factor ruimtelijke logica voldaan is. Deze combinaties van gemeenten kunnen dan dienen als input voor een verdere discussie over de correcte schaal van nieuwe gemeenten, die aan de orde zal zijn voor de volgende Vlaamse Regering.

De rest van deze briefing is als volgt opgebouwd: In de volgende sectie volgt het algoritme dat toegepast zal worden om gemeenten samen te voegen. Vervolgens worden de resultaten besproken, waarbij de Vlaamse situatie vergeleken wordt met Nederland en de gemeentefusies per provincie besproken worden. Tenslotte volgt een besluit.

Methodologie en data

Om gemeenten samen te voegen tot functionele economische regio's worden de proportionele pendelstromen tussen gemeenten gebruikt. Deze proportionele pendelstromen worden bekomen door de absolute stroom van pendelaars tussen gemeenten te vergelijken met de totale werkende bevolking in beide gemeenten. Om met behulp van deze pendelstromen gemeenten samen te voegen, zijn er tal van methodes beschikbaar. Er kan een onderscheid gemaakt worden tussen deductieve en inductieve methodes om functionele economische regio's te ontwikkelen met pendeldata (voor een overzicht van deze methodes, zie Van Nuffel (2007)). Deductieve methodes maken gebruik van a priori bepaalde gemeenten (bijvoorbeeld de centrumsteden) die dienen als centra waaraan vervolgens andere gemeenten worden toegevoegd. Bij inductieve methodes hebben alle gemeenten a priori evenveel kans om samengevoegd te worden. Inductieve methodes hebben dus minder een stedelijke voorkeur dan deductieve methodes. Omdat het doel van de gemeentefusies gericht is op het fuseren van kleinere gemeenten (met een inwonersaantal die kleiner is dan 15.000), wordt in deze briefing gebruikt gemaakt van een inductieve methode, met name de methode ontwikkeld door Tolbert en Sizer (1996). Deze methode bestaat uit een clusteranalyse die gebruik maakt van de hele matrix van proportionele pendelstromen tussen gemeenten, waarbij de rijen worden gevormd door de woongemeenten en de kolommen door de werkgemeenten. Het is deze methode die hier toegepast wordt.

Elke cel van deze matrix bevat de proportionele pendelstroom tussen de woongemeente van de rij en de werkgemeente van de kolom. Deze stroom wordt als volgt gedefinieerd (Tolbert en Sizer, 1996):

$$P_{ij} = P_{ji} = \frac{(s_{ij} + s_{ji})}{\min(wb_i, wb_j)}, \quad i, j \in M$$

waarbij s_{ij} het aantal pendelaars zijn die van woongemeente i naar werkgemeente j pendelen; s_{ji} het aantal pendelaars die de omgekeerde beweging maken; wb_i is het aantal werkende inwoners van gemeente i ; wb_j is het aantal werkende inwoners van gemeente j en M is de verzameling van alle 308 gemeenten van het Vlaams Gewest, met uitzondering van Voeren, Drogenbos, Kraainem, Linkebeek, Sint-Genesius-Rode, Wemmel en Wezembeek-Oppem². Zoals uit deze formule blijkt is de matrix met de proportionele pendelstromen een symmetrische matrix, waarbij de proportionele stroom van gemeente i naar gemeente j identiek is aan de proportionele stroom van de gemeente j naar de gemeente i . Deze proportionele pendelstroom meet het totaal aantal pendelaars tussen twee gemeenten, en weegt deze stroom met het aantal werkende inwoners van de kleinste gemeente. Hoe hoger de proportionele pendelstroom, hoe groter de pendelrelatie zal zijn tussen de twee gemeenten. In uitzonderlijke gevallen kan deze proportionele pendelstroom groter zijn dan 1. Als dit het geval is, wordt deze omgezet naar 1 (in het geval van Vlaanderen is dit slechts voor één combinatie van twee gemeenten het geval). De elementen van de diagonaal van de matrix worden op nul gezet.

² Het Vlaams Gewest heeft, zoals bepaald in de Bijzondere Wet tot Hervorming der Instellingen (BHWI), niet de mogelijkheid om de grenzen van deze gemeenten te wijzigen of te corrigeren.

Om deze proportionele pendelstromen te berekenen wordt gebruik gemaakt van de pendelstromen tussen gemeenten voor het tweede kwartaal van 2011. Deze data is afkomstig van de RSZ, en geeft de absolute pendelstromen weer tussen alle Belgische gemeenten, en de werkende bevolking die woont én werkt in dezelfde gemeente. De werkende bevolking in elke gemeente wordt dan berekend als het totaal van het aantal pendelaars die vanuit die gemeente naar alle andere Belgische gemeenten pendelen, en van de bevolking die woont én werkt in die gemeente.

In het algoritme dat toegepast wordt om gemeenten te fuseren, wordt rekening gehouden met twee variabelen: het inwonersaantal van de gemeenten, waarbij het de bedoeling is om gemeenten met minder dan 15.000 inwoners te fuseren, en de proportionele pendelstromen tussen gemeenten, waarbij het de bedoeling is om gemeenten met de grootste pendelrelatie te fuseren. Het inwonersaantal van elke gemeente is afkomstig van de FOD Economie, K.M.O., Middenstand en Energie, waarbij het meer bepaald gaat om het inwonersaantal op 1 januari 2013.

Het algoritme verloopt volgens de volgende stappen:

Stap 1: De proportionele pendelstromen worden berekend voor elke combinatie van twee gemeenten. Deze stroom wordt op nul gezet voor elke combinatie van dezelfde gemeenten (de diagonaal van de matrix).

Stap 2: Voor elke combinatie van twee gemeenten waarbij beiden reeds een bevolkingsaantal hebben dat hoger is dan 15.000 wordt de proportionele pendelstroom eveneens op nul gezet.

Stap 3: De twee gemeenten die deel uitmaken van de combinatie met de hoogste proportionele pendelstroom worden samengevoegd, en vormen een nieuwe gemeente.

Stap 4: De pendelstromen van deze nieuwe gemeente naar alle andere gemeenten worden opnieuw berekend, net als het inwonersaantal van deze nieuwe gemeente.

Stop: Als de kleinste gemeente (in termen van inwonersaantal) ten minste 15.000 inwoners telt, wordt het algoritme stopgezet. Indien dit niet het geval is, wordt opnieuw overgegaan tot stap 1.

Bij het begin van het algoritme wordt er gestart met een matrix van 301 rijen en 301 kolommen (de 308 gemeenten van het Vlaams Gewest, m.u.v. Voeren en de 6 randgemeenten), in een volgende iteratie is het een matrix van 300 rijen en 300 kolommen, enzovoort, tot de kleinste gemeente die overblijft, een bevolking heeft die minimaal 15.000 bedraagt. Een belangrijke stap in dit algoritme is de tweede stap, die ervoor zorgt dat het enkel de kleinere gemeenten zijn die fuseren, zodat niet enkel grote stedelijke agglomeraties gevormd worden. De combinaties van gemeenten zijn niet beperkt tot gemeenten die in dezelfde provincie liggen, omdat volgens de bijdrage van de Vlaamse Administratie (2014) slechts twee bestuursniveaus overblijven, namelijk Vlaanderen enerzijds en sterke, bestuurskrachtige gemeenten anderzijds, zonder het politieke tussenniveau van de provincies.

Resultaten

Vergelijking met Nederland

Na samenvoeging van de gemeenten volgens het algoritme besproken in de vorige sectie, bestuderen we hoe het inwonersaantal van de gemeenten veranderd is als gevolg hiervan. Naast de socio-economische omgeving vormde het inwonersaantal immers een belangrijke factor om de bestuurskracht van gemeenten te meten. Het inwonersaantal van de bestaande gemeenten wordt vergeleken met het inwonersaantal van de nieuwe, samengevoegde gemeenten, en vervolgens met de 408 gemeenten in Nederland. Hierbij gaat het telkens om het bevolkingsaantal per gemeente op 1 januari 2013 (voor Nederland is de data die hiervoor gebruikt wordt afkomstig van het Centraal Bureau voor de Statistiek). Nederland heeft een lange geschiedenis van fusies (daar 'herindelingen' genoemd), waarbij het aantal gemeenten sterk is afgenomen. Het gaat daarbij niet om grote fusieoperaties maar om een continu proces. Zo telde Nederland in januari 2013 408 gemeenten, maar in 2010 waren er dit nog 430 en in 2014 was dit aantal opnieuw gedaald tot 403.

Tabel 1 toont aan dat de gemiddelde gemeente in Vlaanderen op dit ogenblik veel kleiner is dan in Nederland.³ Zo is het gemiddeld aantal inwoners in Vlaanderen per gemeente op dit ogenblik 20.953, terwijl dit in Nederland met 41.123 inwoners bijna het dubbele bedraagt. Ook voor de mediaan zien we hetzelfde patroon. Indien Vlaanderen eenzelfde gemiddeld inwonersaantal per gemeente zou hebben als Nederland, zou Vlaanderen maar 155 gemeenten tellen, ongeveer de helft van het huidige aantal gemeenten. Dit aantal ligt dicht in de buurt van het aantal gemeenten dat bekomen wordt na het samenvoegen van de gemeenten aan de hand van ons algoritme (met Voeren en de 6 randgemeenten erbij worden 152 gemeenten bekomen). Bij deze samengevoegde gemeenten ligt het gemiddelde inwonersaantal, 43.496, dan ook in dezelfde grootteorde als in Nederland. De grootste gemeente in Vlaanderen op dit ogenblik is Antwerpen met 507.911 inwoners. Tijdens het algoritme worden een aantal naburige gemeenten bij Antwerpen gevoegd, zodat de bevolking er stijgt tot 564.722 inwoners. Deze nieuwe gemeente blijft de grootste van Vlaanderen en blijft aanzienlijk kleiner dan de grootste gemeente in Nederland, Amsterdam, met 799.345 inwoners.

³ Het algoritme wordt niet toegepast op Voeren en de 6 randgemeenten, omdat de grenzen van deze gemeenten volgens de Bijzondere Wet tot Hervorming der Instellingen (BHWI) niet mogen gewijzigd worden. De statistieken voor Vlaanderen zijn dan ook met uitzondering van deze 7 gemeenten.

Tabel 1: Samenvattende statistieken voor de gemeenten in Vlaanderen en Nederland (m.u.v. Voeren en de 6 randgemeenten)

	Aantal gemeenten	Gemiddelde grootte	Mediaan grootte	Kleinste gemeente	Grootste gemeente
Vlaanderen (voor fusie)	301	20.953	14.396	85 (Herstappe)	507.911 (Antwerpen)
Vlaanderen (na fusie)	145	43.496	31.8498	15.178 (Leopoldsborg)	564.722 (Groot-Antwerpen)
Nederland	408	41.123	25.629	961 (Schiermonnik-oog)	799.345 (Amsterdam)

Tabel 2 toont de verdeling van de gemeenten in Vlaanderen en Nederland volgens hun inwonersaantal.⁴ Voor Vlaanderen wordt er een onderscheid gemaakt tussen de bestaande situatie (dus voor het algoritme werd toegepast) en de situatie met de nieuwgevormde gemeenten (na toepassing van het algoritme). In de huidige situatie zijn 54% van de gemeenten in Vlaanderen kleiner dan 15.000 inwoners, wat neerkomt op 161 gemeenten. Van deze gemeenten is de helft zelfs kleiner dan 10.000 inwoners. Slechts 16% van de gemeenten in Vlaanderen telt meer dan 30.000 inwoners en slechts 4% van de gemeenten zijn groter dan 50.000 inwoners. Het merendeel van de Vlaamse gemeenten (zo'n 85%) heeft dus een inwonersaantal onder de 30.000.

De samengevoegde gemeenten die ontstaan nadat het algoritme wordt toegepast op de Vlaamse gemeenten zijn, volgens tabel 2, veel groter dan in de huidige situatie. Geen enkele gemeente is kleiner dan 15.000 inwoners (dit was een voorwaarde in het algoritme). Het relatief aandeel van gemeenten met een inwonersaantal tussen de 15.000 en 30.000 inwoners is sterk gestegen, terwijl het absoluut aantal gedaald is, van 93 tot 65 gemeenten. Opvallend is de sterke stijging van het aandeel gemeenten tussen de 30.000 en de 50.000 inwoners, zowel in relatieve als absolute getallen.

Deze samengevoegde Vlaamse gemeenten vertonen een grotere gelijkheid met de grootteverdeling van gemeenten in Nederland dan de huidige situatie in Vlaanderen. In Nederland telt 22% van de gemeenten minder dan 15.000 inwoners. De twee grootste grootteklassen worden gevormd door de gemeenten tussen 15.000 en 30.000 inwoners en tussen 30.000 en 50.000 inwoners. Na de fusie van gemeenten is dit ook in Vlaanderen het geval.

⁴ Ook in deze tabel zijn Voeren en de 6 randgemeenten niet opgenomen in de analyse.

Tabel 2: Aantal gemeenten in Vlaanderen (bestaande en nieuwe) op basis van bevolking op 1 januari 2013 (m.u.v. Voeren en de 6 randgemeenten)

	Vlaanderen voor fusies	Vlaanderen na fusies	Nederland
<10.000	80 (27%)	0 (0%)	33 (8%)
10.000 – 15.000	81 (27%)	0 (0%)	55 (13%)
15.000 – 30.000	93 (31%)	65 (45%)	160 (39%)
30.000 – 50.000	35 (12%)	53 (37%)	87 (21%)
50.000 – 100.000	9 (3%)	21 (14%)	46 (11%)
>100.000	3 (1%)	6 (4%)	27 (7%)

Nieuwe gemeenten volgens provincie

In deze sectie bekijken we per provincie de samenstelling van de nieuwgevormde gemeenten. Tabel 3 geeft, per provincie, het huidig aantal gemeenten en het aantal kleine gemeenten met minder dan 15.000 inwoners, alsook het aantal gemeenten na samenvoegingen. Voor alle provincies daalt het aantal gemeenten ongeveer met de helft na de samenvoegingen. In Antwerpen worden er 40 combinaties gevormd vertrekkende van de bestaande 70 gemeenten, wat neerkomt op een daling van 43%. Deze daling is wat hoger, maar gelijkaardig in Oost-Vlaanderen (een daling van 48%), Limburg (een daling van 49%) en Vlaams-Brabant (een daling van 51%). In West-Vlaanderen is de daling veel hoger, van 64 initiële gemeenten naar slechts 27 na het algoritme, of een daling van 58%. De oorzaak hiervan moet gezocht worden in het relatief groot aandeel kleine gemeenten in West-Vlaanderen. Zo telt West-Vlaanderen maar liefst 40 gemeenten met een bevolking met minder dan 15.000 inwoners, op een totaal van 64 gemeenten.

Tabel 3: Evolutie van het aantal gemeenten in Vlaanderen na het algoritme (m.u.v. Voeren en de zes randgemeenten)

Provincie	Aantal gemeenten voor fusie	Aantal kleine gemeenten	Percentage kleine gemeenten	Aantal gemeenten na fusie
Antwerpen	70	32	45,71	40
Oost-Vlaanderen	65	32	49,23	34
Limburg	43	22	51,16	22
Vlaams-Brabant	59	35	59,32	29
West-Vlaanderen	64	40	62,5	27

Figuren 1 tot en met 5 tonen de nieuwe gemeenten per provincie in Vlaanderen. De nieuwe gemeenten worden in kleur aangegeven. Gemeenten die niet gefuseerd worden, zijn niet ingekleurd. Omdat het algoritme toeliet dat gemeenten werden gefuseerd over de provinciegrenzen heen, zijn voor alle provincies ook de gemeenten in de aangrenzende provincies weergegeven die een nieuwe combinatie vormen met gemeenten in de onderzochte provincie. Om duidelijk te maken om welke gemeenten het gaat, zijn de provinciegrenzen dikker weergegeven. Tabellen 4 tot en met 8 in bijlage geven aan welke

gemeenten samengevoegd zijn, waarbij de nieuwe combinaties van gemeenten een naam krijgen, en het bevolkingsaantal voor elke combinatie wordt weergegeven. Gemeenten van buiten de provincie worden in deze tabellen in cursief weergegeven.

Uit de resultaten komen een aantal gemeenschappelijke vaststellingen naar voor. Een eerste vaststelling is dat gemeenten met minder dan 15.000 inwoners vooral samengevoegd worden met gemeenten met meer dan 15.000 inwoners. Slechts 5 combinaties bestaan uit gemeenten die allen minder dan 15.000 inwoners tellen. Op een totaal van 87 combinaties is dit slechts 6%. Deze combinaties worden “landelijke fusies” genoemd. Om welke combinaties het hier specifiek gaat wordt infra per provincie bekeken. Dit wijst op het feit dat de pendel vooral gebeurt in de richting van de stedelijke centra, die vaak samenvallen met de gemeenten van meer dan 15.000 inwoners.

Een tweede vaststelling is dat gemeenten waartussen een provinciegrens ligt niet vaak worden samengevoegd. Hierbij gaat het om 1 combinatie over de grens van Antwerpen en Vlaams-Brabant, 1 over de grens van Limburg en Vlaams-Brabant, 2 over de grens van West-Vlaanderen en Oost-Vlaanderen en 3 combinaties over de grens van Oost-Vlaanderen en Vlaams-Brabant. Gezien het samenvoegen van gemeenten gebeurde aan de hand van de proportionele pendelstromen tussen gemeenten, lijkt dit te wijzen op het bestaan van een relatief grote socio-economische samenhang binnen provincies. Dit is in lijn met een eerdere studie (Persyn en Torfs, 2011), die aangeeft dat een pendelstroom tussen gemeenten met 32% afneemt bij het kruisen van een provinciegrens (deze studie onderzocht de pendelstromen binnen de drie gewesten in België). Voor de grens tussen Vlaams-Brabant en Oost-Vlaanderen lijkt dit effect minder sterk te zijn.

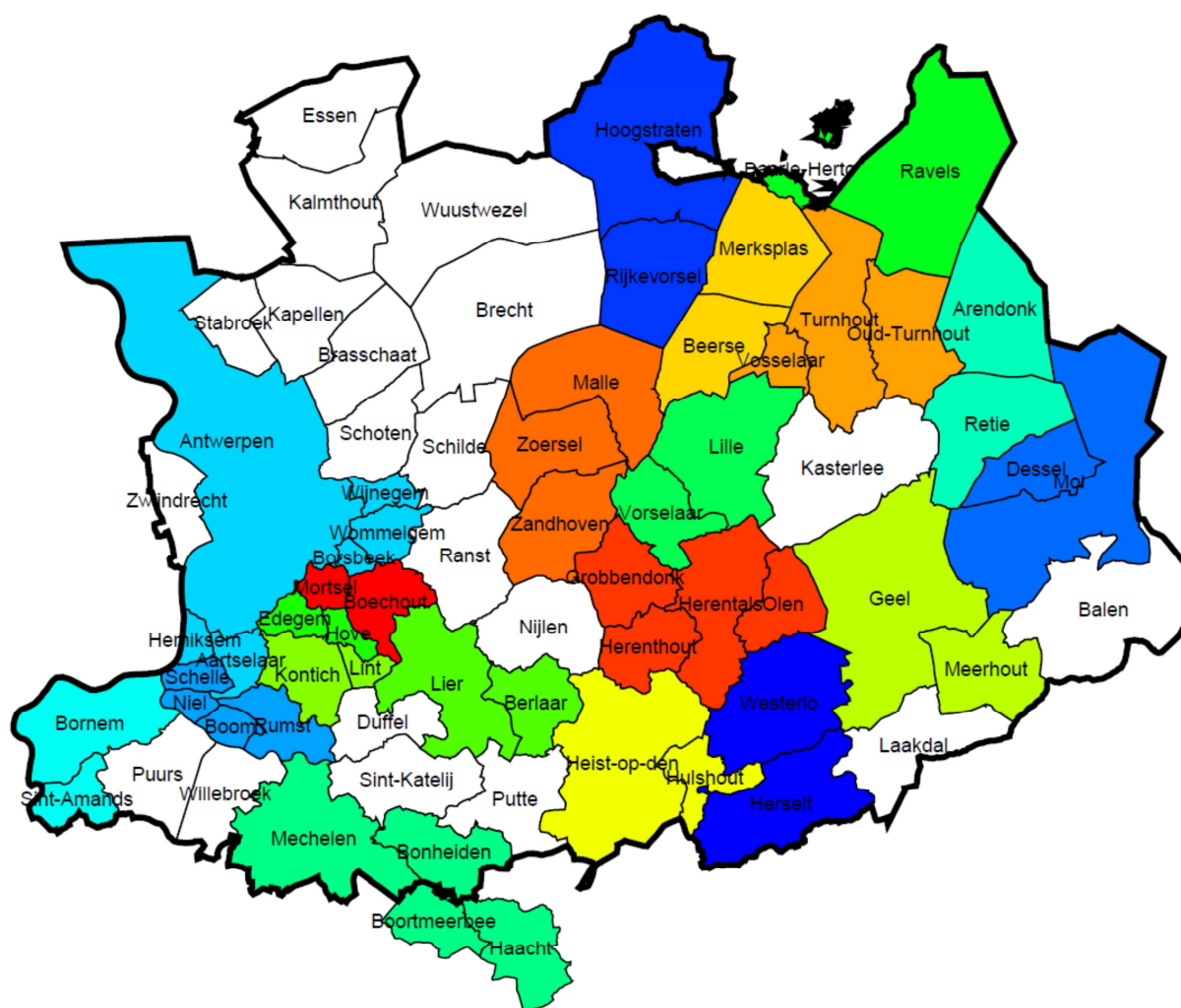
Het aantal gemeenten dat samengevoegd wordt om een nieuwe combinatie te vormen, is over het algemeen beperkt. Het maximaal aantal gemeenten die worden samengevoegd bedraagt 6, en dit gebeurt slechts in 5 gevallen, met name voor de 2 grootste centrumsteden Antwerpen en Gent, de centrumstad Leuven en de steden Halle en Tienen in Vlaams-Brabant. Verder zijn er ook 13 combinaties die bestaan uit 4 gemeenten, 33 die bestaan uit 3 gemeenten en 46 die bestaan uit 2 gemeenten. Ten slotte blijven er nog 65 gemeenten over die niet met andere gemeenten samengevoegd worden.

Provincie Antwerpen

Wanneer de nieuwgevormde gemeenten in de provincie Antwerpen in detail bekeken worden, vallen een aantal zaken op. Zoals reeds vermeld wordt de centrumstad Antwerpen samengevoegd met 5 aangrenzende gemeenten en vormt zo een gemeente die we Groot-Antwerpen kunnen noemen. Deze combinatie is de grootste in termen van het aantal gemeenten die samengevoegd worden in de provincie Antwerpen. De twee andere centrumsteden in de provincie Antwerpen, Mechelen en Turnhout, worden eveneens samengevoegd met een aantal andere gemeenten (met drie gemeenten in het geval van Mechelen en 2 in het geval van Turnhout). Dergelijke centrumsteden lijken dus een aantrekkingspool voor pendelaars uit kleinere aanliggende gemeenten. Drie combinaties zagen het inwonersaantal stijgen met minstens 100% (t.o.v. het inwonersaantal van de grootste gemeente

behorende tot de combinatie). Deze combinaties zijn Groot-Boom (stijging met 190%), Groot-Zoersel (stijging met 128%) en Groot-Herentals (stijging met 116%). Eén combinatie bevat gemeenten van een andere provincie. Dit is het geval voor Groot-Mechelen, waarbij de Antwerpse gemeenten Mechelen en Bonheiden worden samengevoegd met de Vlaams-Brabantse gemeenten Boortmeerbeek en Haacht. Twee combinaties in de provincie Antwerpen kunnen we als “landelijke fusie” omschrijven, waarbij bedoeld wordt dat alle gemeenten waaruit deze combinaties bestaan een inwonersaantal hebben die lager ligt dan 15.000. Hierbij gaat het om de combinatie tussen Arendonk (12.941 inwoners) en Retie (10.817 inwoners) en de combinatie tussen Ravels (14.556 inwoners) en Baarle-Hertog (2.630 inwoners).

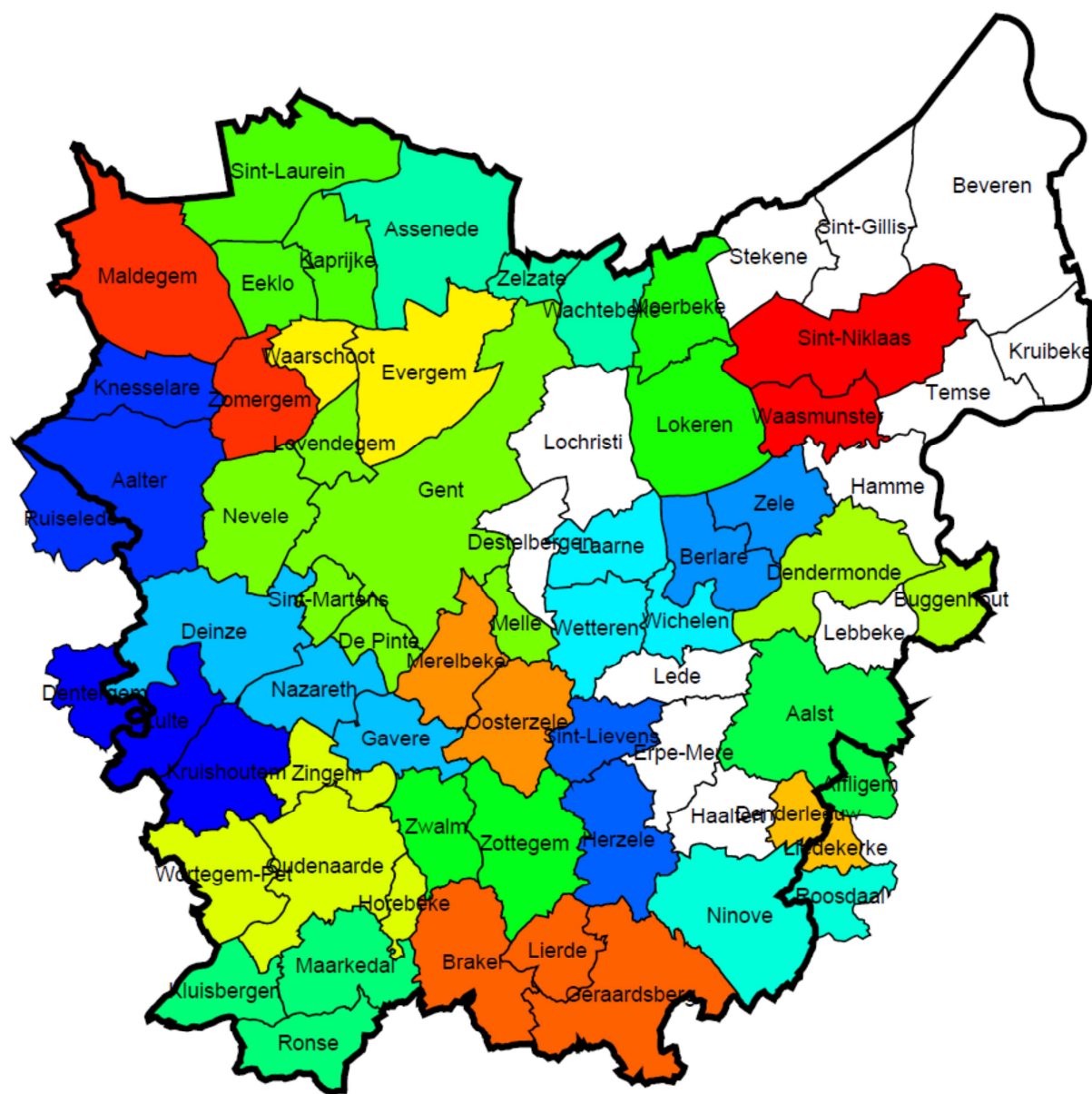
Figuur 1: Combinaties van gemeenten in de provincie Antwerpen

Provincie Oost-Vlaanderen

Voor de provincie Oost-Vlaanderen telt de grootste combinatie (in termen van het aantal gemeenten die samengevoegd worden), net als in de provincie Antwerpen, 6 gemeenten. Tot deze combinatie behoort onder andere Gent, die de grootste centrumstad is in Oost-Vlaanderen. De andere twee centrumsteden in Oost-Vlaanderen, Aalst en Sint-Niklaas, worden beiden gecombineerd met 1 andere gemeente. Twee combinaties zagen het inwonersaantal stijgen met minstens 100%, namelijk de combinaties Groot-Zulte en Groot-Assenede. Langs de grenzen met West-Vlaanderen en met Vlaams-Brabant worden er provinciegrensoverschrijdende gemeenten gevormd, waaronder 1 die bestaat uit de reeds vermelde Oost-Vlaamse centrumstad Aalst en de Vlaams-Brabantse gemeente Affligem. Tussen de gemeenten Aalst en Ninove lijkt de provinciegrens bovendien een minder grote belemmering te vormen voor pendel dan elders, want de drie gemeenten die hiertussen liggen, worden allen gekoppeld met een Vlaams-Brabantse gemeente. Eén combinatie in Oost-Vlaanderen kan als “landelijke fusie” omschreven worden, waartoe de gemeenten Assenede (13.903 inwoners), Zelzate (12.509 inwoners) en Wachtebeke (7.295 inwoners) behoren.

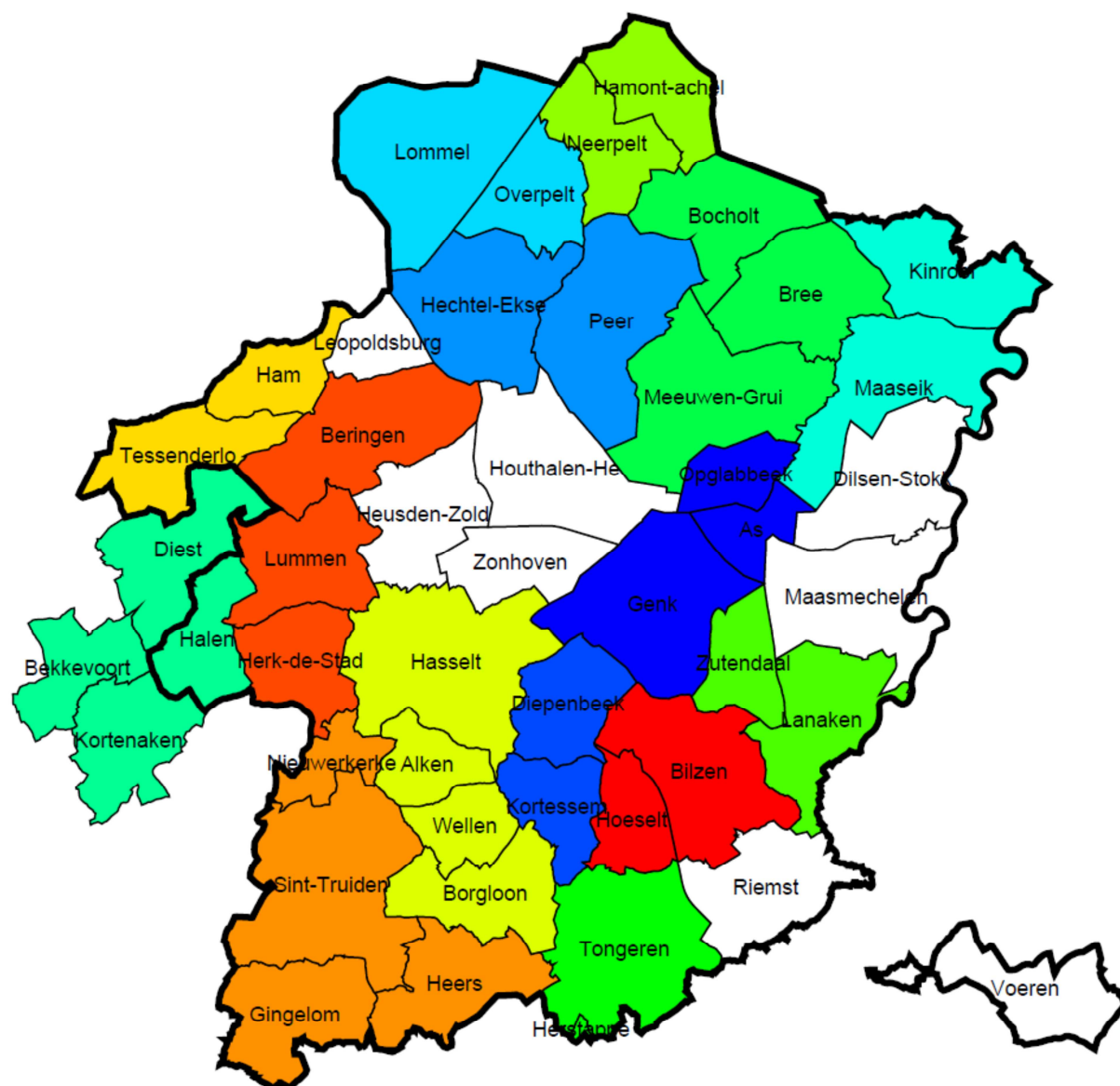
Figuur 2: Combinaties van gemeenten in de provincie Oost-Vlaanderen

Provincie Limburg

De Limburgse centrumsteden Genk en Hasselt worden samengevoegd met respectievelijk 2 en 3 andere gemeenten om een nieuwe combinatie van gemeenten te vormen. Beide centrumsteden lijken dus ook een aantrekkingspool te zijn voor pendelaars uit andere, kleinere, gemeenten. Naast de combinatie waartoe Hasselt behoort, zijn er in Limburg nog 2 combinaties die eveneens uit 4 gemeenten bestaan (dit is de grootste combinatie in termen van het aantal gemeenten die samengevoegd worden in Limburg), en deze worden gevormd door de gemeenten Sint-Truiden, Gingelom, Heers en Nieuwerkerken enerzijds, en Halen, Kortenaken, Bekkevoort en Diest anderzijds. Deze laatste combinatie is ook de enige in Limburg die een provinciegrens overschrijdt. Ondanks de nabijheid van Hasselt, blijkt de proportionele pendelstroom dus groter te zijn met deze 3 Vlaams-Brabantse gemeenten dan met het Limburgse Hasselt. Deze link kan mogelijk historisch van aard zijn, want de gemeente Halen maakte tot aan de Franse bezetting deel uit van het historische hertogdom Brabant. Deze combinatie zag eveneens het inwonersaantal toenemen met 101%. Enkel voor de combinatie bestaande uit Bree, Meeuwen-Gruitrode en Bocholt was de stijging hoger (stijging met 168%). Geen enkele van de combinaties in Limburg kan als “landelijke fusie” omschreven worden. Elke combinatie telt dus minimaal 1 gemeente die een inwonersaantal heeft die de 15.000 overschrijdt.

Figuur 3: Combinaties van gemeenten in de provincie Limburg

Provincie Vlaams-Brabant

De provincie Vlaams-Brabant heeft maar 1 centrumstad, namelijk Leuven. Deze wordt met 5 andere gemeenten samengevoegd, en vormt de grootste combinatie van gemeenten in Vlaams-Brabant in termen van het aantal gemeenten die samengevoegd worden. Nog twee andere combinaties in Vlaams Brabant zijn even groot. Hierbij gaat het om een andere combinatie in het oosten van de provincie, waarbij Tienen de spil vormt, en om een combinatie in het westen van de provincie, met Halle als belangrijkste gemeente. Er komen in het gehele Vlaams Gewest maar 5 combinaties voor die bestaan uit 6 gemeenten, en drie daarvan bevinden zich dus in Vlaams-Brabant (de overige twee hebben de grootste centrumsteden Gent en Antwerpen als spil, zoals reeds eerder vermeld). De combinatie met de grootste groei in inwonersaantal wordt gevormd door de Vlaams-Brabantse gemeenten Diest, Bekkevoort en Kortenaken en de Limburgse gemeente Halen (stijging met 101%). Ook de combinatie met Tienen als spil zag het inwonersaantal verdubbelen. Zoals reeds besproken bij de provincie Oost-Vlaanderen, zijn er drie combinaties die de grens tussen Oost-Vlaanderen en Vlaams-Brabant overschrijden. Daarnaast is er 1 combinatie die de grens tussen Vlaams-Brabant en Antwerpen overschrijdt en 1 die de grens met Limburg overschrijdt. In Vlaams-Brabant bevindt zich 1 combinatie die als “landelijke fusie” kan omschreven worden, bestaande uit de gemeenten Tremelo (14.778 inwoners) en Keerbergen (12.899 inwoners).

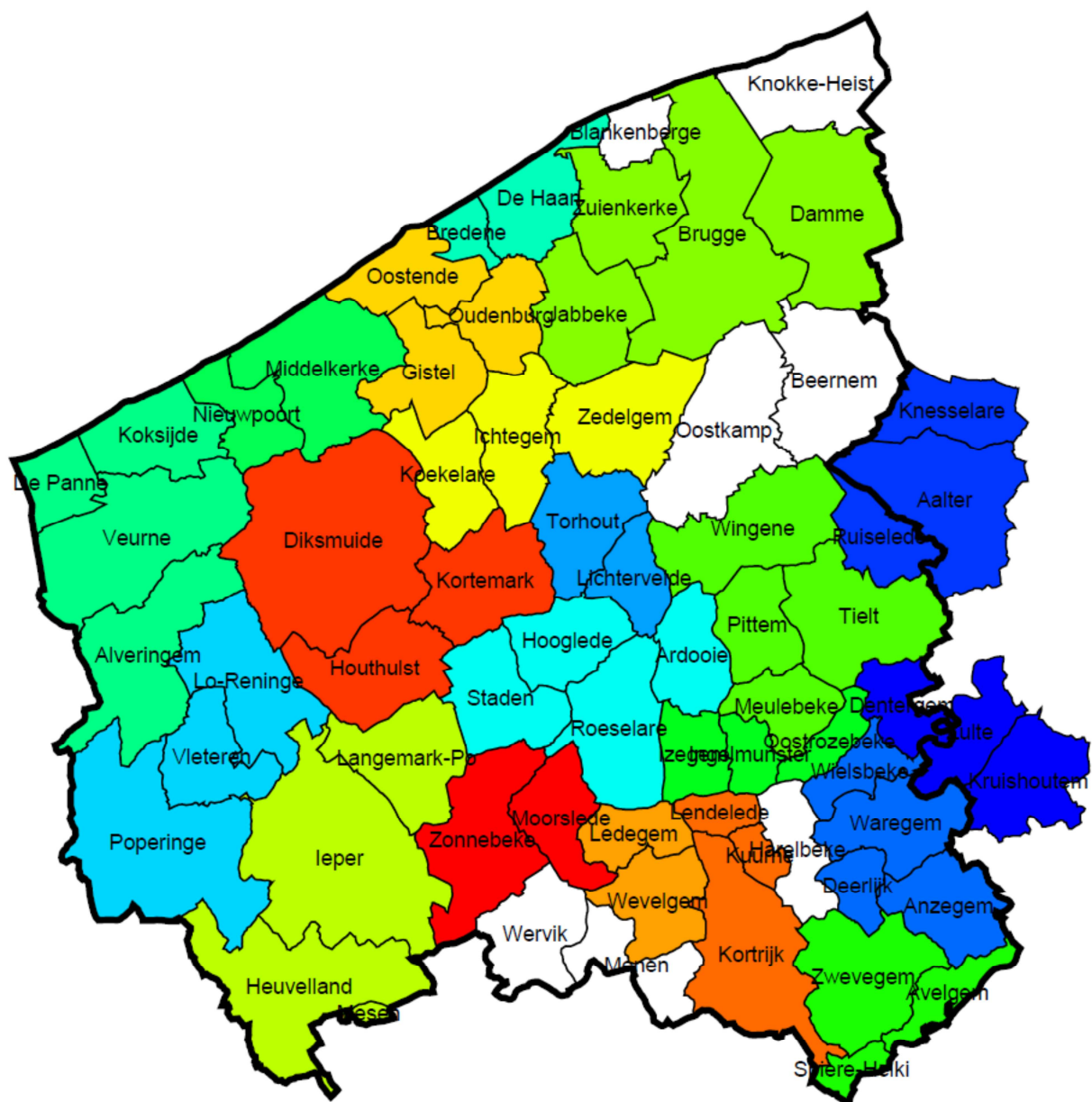
The map displays the Flemish Region of Belgium, divided into 31 municipalities. These are grouped into 10 color-coded clusters, each representing a different linguistic or cultural group. The colors and their corresponding municipalities are as follows:

- Blue:** Ninove, Aarschot, Tiel-Wing, Kampenhout, Zaventem, Mechelen, Londerzeel, Kapelle-op-Verbeke, Opwijk, Merchtem, Grimbergen, Vilvoorde, Machelen, Kortenberg, Herent, Rotselaar, Beersel, Sint-Genesius, Halle, Pepingen, Herne, Bever, Galmaarden, Gooik, Lennik, Roosdaal, Denderleeuw, Denderkerke, Ternat, Dilbeek, Asse, Affligem, Aalst.
- Orange:** Leuven, Lubbeek, Boutersem, Bierbeek, Oud-Heverlee, Holsbeek, Bekkevoort, Kortenaken, Glabbeek, Tienen, Zoutleeuw, Linter, Landen, Hoegaarden.
- Green:** Mechelen, Bonheiden, Keerbergen, Tremelo, Boortmeerbeek, Haacht, Kampenhout, Vilvoorde, Machelen, Kortenberg, Herent, Bertem, Tervuren, Huldenberg, Overijse, Hoeilaart, Sint-Genesius, Beersel, Linkebeek, Drongen, Sint-Pieters, Halle, Pepingen, Herne, Bever, Galmaarden, Gooik, Lennik, Roosdaal, Denderleeuw, Denderkerke, Ternat, Dilbeek, Asse, Affligem, Aalst.
- Yellow:** Diest, Halen, Bekkevoort, Kortenaken, Glabbeek, Tienen, Zoutleeuw, Linter, Landen, Hoegaarden.
- Red:** Vilvoorde, Machelen.
- Pink:** Aalst, Affligem, Denderleeuw, Denderkerke, Ternat, Dilbeek, Asse, Affligem, Aalst.
- Light Blue:** Londerzeel, Kapelle-op-Verbeke, Opwijk, Merchtem, Grimbergen, Vilvoorde, Machelen, Kortenberg, Herent, Rotselaar, Beersel, Sint-Genesius, Halle, Pepingen, Herne, Bever, Galmaarden, Gooik, Lennik, Roosdaal, Denderleeuw, Denderkerke, Ternat, Dilbeek, Asse, Affligem, Aalst.
- Light Green:** Mechelen, Bonheiden, Keerbergen, Tremelo, Boortmeerbeek, Haacht, Kampenhout, Vilvoorde, Machelen, Kortenberg, Herent, Bertem, Tervuren, Huldenberg, Overijse, Hoeilaart, Sint-Genesius, Beersel, Linkebeek, Drongen, Sint-Pieters, Halle, Pepingen, Herne, Bever, Galmaarden, Gooik, Lennik, Roosdaal, Denderleeuw, Denderkerke, Ternat, Dilbeek, Asse, Affligem, Aalst.
- Light Orange:** Leuven, Lubbeek, Boutersem, Bierbeek, Oud-Heverlee, Holsbeek, Bekkevoort, Kortenaken, Glabbeek, Tienen, Zoutleeuw, Linter, Landen, Hoegaarden.
- Light Yellow:** Diest, Halen, Bekkevoort, Kortenaken, Glabbeek, Tienen, Zoutleeuw, Linter, Landen, Hoegaarden.

Provincie West-Vlaanderen

West-Vlaanderen telt in totaal 4 centrumsteden (wat het meest is van alle provincies), Kortrijk, Roeselare, Oostende en Brugge, en deze worden telkens samengevoegd met een aantal aangrenzende gemeenten. De grootste combinatie van gemeenten in termen van het aantal gemeenten die samengevoegd worden bestaat uit 4 gemeenten in West-Vlaanderen. Dit is het geval voor 6 combinaties (Groot-Waregem, Groot-Roeselare, Groot-Koksijde, Groot-Tielt, Groot-Brugge en Groot-Ieper). Ook zijn er 5 combinaties die hun inwoneraantal zagen toenemen met minstens 100% (t.o.v. het inwonersaantal van de grootste gemeente in deze combinatie). Dit is een gevolg van het feit dat West-Vlaanderen een zeer hoog aantal kleine gemeenten telt, namelijk 40. Hierbij gaat het om Groot-Tielt (stijging met 160%), Groot-Diksmuide (stijging met 134%), Groot-Koksijde (stijging met 122%), Groot-Zulte (stijging met 107%) en Groot-Zedelgem (stijging met 100%). Langs de grens met Oost-Vlaanderen ontstaan twee combinaties die de provinciegrens overschrijden, zoals reeds besproken bij Oost-Vlaanderen. In de provincie West-Vlaanderen ten slotte kan 1 combinatie als “landelijke fusie” omschreven worden, bestaande uit de gemeenten Zonnebeke (12.365 inwoners) en Moorslede (10.990 inwoners).

Figuur 5: Combinaties van gemeenten in de provincie West-Vlaanderen

Bibliografie

Agentschap voor Binnenlands Bestuur (2014). "Beleid van de Vlaamse Regering tot stimulering van vrijwillige fusies van gemeenten," *Evaluatierapport*.

Andersen, A.K. (2002). "Are Commuting Areas Relevant for the Delimitation of Administrative Regions in Denmark?," *Regional Studies*, 36(8), 833-844.

De Rynck, F. & Decorte, A. (2010). "Sterkere Netwerking, Sterkere Regio. Voorstellen voor de bestuurlijke organisatie van de regio Midden-West-Vlaanderen," *Rapport SBOVII-fdr-16*, Steunpunt Bestuurlijke Organisatie.

Persyn, D. & Torfs, W. (2011). "Lokale Arbeidsmarkten in België," *VIVES Briefings*, <http://www.econ.kuleuven.be/VIVES/publicaties/briefings/BRIEFINGS/20110711-briefing-pendel.pdf>.

Tolbert, C.M. & Sizer, M. (1996). "US commuting zones and labor market areas: A 1990 update".

Van Nuffel, N. (2007). "Determination of the Number of Significant Flows in Origin-Destination Specific Analysis: The Case of Commuting in Flanders," *Regional Studies*, 41(4), 509-524.

Vlaamse Administratie (2014). "Bijdrage van de Vlaamse administratie aan het regeerakkoord van de Vlaamse Regering 2014-2019".

Vlaamse Regering (2009). "Het regeerakkoord van de Vlaamse Regering 2009-2014: Een daadkrachtig Vlaanderen in beslissende tijden. Voor een vernieuwende, duurzame en warme samenleving".

Vlaamse Regering (2011). "Witboek Interne Staatshervorming".

Bijlagen

Tabel 4: Overzicht van de nieuwe combinaties van gemeenten in de provincie Antwerpen

Nieuwe gemeente	Inwonersaantal nieuwe gemeente	Oude gemeente	Inwonersaantal oude gemeente
Groot-Westerlo	38.893	Westerlo Herselt	24.497 14.396
Brecht	28.016	Brecht	28.016
Laakdal	15.598	Laakdal	15.598
Groot-Hoogstraten	32.061	Hoogstraten Rijkevorsel	20.549 11.512
Zwijndrecht	18.794	Zwijndrecht	18.794
Groot-Mol	44.375	Mol Dessel	35.089 9.286
Groot-Boom	49.932	Boom Rumst Niel Schelle	17.227 14.922 9.582 8.201
Groot-Antwerpen	564.722	Antwerpen Aartselaar Wommelgem Hemiksem Borsbeek Wijnegem	507.911 14.226 12.405 10.765 10.278 9.137
Groot-Bornem	28.932	Bornem Sint-Amands	20.810 8.122
Puurs	16.899	Puurs	16.899
Groot-Arendonk	23.758	Arendonk Retie	12.941 10.817
Kapellen	26.506	Kapellen	26.506
Duffel	17.037	Duffel	17.037
Sint-Katelijne-Waver	20.412	Sint-Katelijne-Waver	20.412
Groot-Mechelen	123.634	Mechelen Bonheiden <i>Haacht (Vlaams-Brabant)</i> <i>Boortmeerbeek (Vlaams-Brabant)</i>	82.602 14.828 14.275 11.929
Ranst	18.581	Ranst	18.581
Essen	18.066	Essen	18.066
Groot-Lille	24.087	Lille Vorselaar	16.385 7.702

Groot-Ravels	17.186	Ravels Baarle-Hertog	14.556 2.630
Willebroek	25.059	Willebroek	25.059
Groot-Edegem	29.357	Edegem Hove	21.159 8.198
Groot-Lier	45.510	Lier Berlaar	34.497 11.013
Schilde	19.308	Schilde	19.308
Groot-Kontich	29.551	Kontich Lint	20.883 8.668
Groot-Geel	48.062	Geel Meerhout	38.101 9.961
Groot-Heist-op-den-Berg	51.090	Heist-op-den-Berg Hulshout	40.915 10.175
Groot-Beerse	26.022	Beerse Merksplas	17.340 8.682
Putte	16.896	Putte	16.896
Kasterlee	17.965	Kasterlee	17.965
Groot-Turnhout	65.677	Turnhout Oud-Turnhout Vosselaar	42.008 12.965 10.704
Brasschaat	37.286	Brasschaat	37.286
Wuustwezel	19.731	Wuustwezel	19.731
Balen	21.772	Balen	21.772
Kalmthout	18.184	Kalmthout	18.184
Schoten	33.776	Schoten	33.776
Groot-Zoersel	49.271	Zoersel Malle Zandhoven	21.610 14.948 12.713
Groot-Herentals	59.261	Herentals Olen Grobbendonk Herenthout	27.438 12.016 11.026 8.781
Groot-Mortsel	37.976	Mortsel Boechout	25.202 12.774
Stabroek	18.140	Stabroek	18.140
Nijlen	22.198	Nijlen	22.198

Tabel 5: Overzicht van de nieuwe combinaties van gemeenten in de provincie Oost-Vlaanderen

Nieuwe gemeente	Inwonersaantal nieuwe gemeente	Oude gemeente	Inwonersaantal oude gemeente
Groot-Zulte	31.820	Zulte <i>Dentergem (West-Vlaanderen)</i> Kruishoutem	15.364 8.333 8.123
Groot-Aalter	33.481	Aalter Knesselare <i>Ruiselede (West-Vlaanderen)</i>	19.966 8.271 5.244
Groot-Ninove	48.711	Ninove <i>Roosdaal (Vlaams-Brabant)</i>	37.446 11.265
Groot-Zele	35.506	Zele Berlare	20.744 14.762
Kruikebeke	16.164	Kruikebeke	16.164
Groot-Deinze	53.798	Deinze Gavere Nazareth	29.815 12.600 11.383
Groot-Wetteren	48.072	Wetteren Laarne Wichelen	24.298 12.324 11.450
Destelbergen	17.772	Destelbergen	17.772
Groot-Herzele	27.410	Herzele Sint-Lievens-Houtem	17.384 10.026
Beveren	46.933	Beveren	46.933
Groot-Assenede	33.707	Assenede Zelzate Wachtebeke	13.903 12.509 7.295
Haaltert	17.797	Haaltert	17.797
Groot-Ronse	38.379	Ronse Kluisbergen Maarkedal	25.565 6.464 6.350
Groot-Aalst	95.438	Aalst <i>Affligem (Vlaams-Brabant)</i>	82.587 12.851
Groot-Zottegem	33.650	Zottegem Zwalm	25.580 8.070
Groot-Lokeren	46.352	Lokeren Moerbeke	40.104 6.248
Stekene	17.575	Stekene	17.575
Groot-Eeklo	33.346	Eeklo Sint-Laureins Kaprijke	20.329 6.643 6.374

Groot-Maldegem	31.371	Maldegem Zomergem	23.138 8.233
Groot-Dendermonde	58.815	Dendermonde Buggenhout	44.493 14.322
Groot-Oudenaarde	46.179	Oudenaarde Zingem Wortegem-Petegem Horebeke	30.412 7.384 6.310 2.073
Groot-Evergem	41.904	Evergem Waarschoot	33.961 7.943
Temse	29.012	Temse	29.012
Groot-Denderleeuw	31.849	Denderleeuw <i>Liedekerke (Vlaams-Brabant)</i>	19.206 12.643
Hamme	24.543	Hamme	24.543
Lede	18.074	Lede	18.074
Sint-Gillis-Waas	18.968	Sint-Gillis-Waas	18.968
Groot-Merelbeke	37.096	Merelbeke Oosterzele	23.638 13.458
Erpe-Mere	19.472	Erpe-Mere	19.472
Lochristi	21.901	Lochristi	21.901
Groot-Geraardsbergen	53.796	Geraardsbergen Brakel Lierde	32.852 14.422 6.522
Lebbeke	18.471	Lebbeke	18.471
Groot-Gent	300.048	Gent Nevele Melle De Pinte Lovendegem Sint-Martens-Latem	248.813 11.949 11.025 10.216 9.628 8.417
Groot-Sint-Niklaas	83.870	Sint-Niklaas Waasmunster	73.280 10.590

Tabel 6: Overzicht van de nieuwe combinaties van gemeenten in de provincie Limburg

Nieuwe gemeente	Inwonersaantal nieuwe gemeente	Oude gemeente	Inwonersaantal oude gemeente
Heusden-Zolder	32.132	Heusden-Zolder	32.132
Maasmechelen	37.421	Maasmechelen	37.421
Groot-Genk	83.461	Genk	65.224
		Opglabbeek	10.177
		As	8.060
Groot-Diepenbeek	26.931	Diepenbeek	18.542
		Kortesseem	8.389
Groot-Tongeren	30.716	Tongeren	30.631
		Herstappe	85
Riemst	16.443	Riemst	16.443
Groot-Lommel	48.175	Lommel	33.636
		Overpelt	14.539
Dilsen-Stokkem	19.929	Dilsen-Stokkem	19.929
Groot-Maaseik	37.229	Maaseik	24.891
		Kinrooi	12.338
Groot-Bree	41.313	Bree	15.434
		Meeuwen-Gruitrode	13.049
		Bocholt	12.830
Groot-Peer	28.239	Peer	16.230
		Hechtel-Eksel	12.009
Groot-Lanaken	32.723	Lanaken	25.678
		Zutendaal	7.045
Houthalen-Helchteren	30.515	Houthalen-Helchteren	30.515
Groot-Neerpelt	31.017	Neerpelt	16.746
		Hamont-achel	14.271
Groot-Hasselt	104.850	Hasselt	75.579
		Alken	11.338
		Borgloon	10.562
		Wellen	7.371
Leopoldsburg	15.178	Leopoldsburg	15.178
Groot-Tessenderlo	28.715	Tessenderlo	18.242
		Ham	10.473
Zonhoven	21.022	Zonhoven	21.022
Groot-Sint-Truiden	61.906	Sint-Truiden	39.769
		Gingelom	8.297
		Heers	7.111
		Nieuwerkerken	6.729

Groot-Beringen	70.728	Beringen	43.975
		Lummen	14.423
		Herk-de-Stad	12.330
Groot-Bilzen	41.053	Bilzen	31.435
		Hoeselt	9.618
Voeren	4.121	Voeren	4.121

De gemeente Halen (9.422 inwoners) wordt toegevoegd aan Groot-Diest (Vlaams-Brabant).

Tabel 7: Overzicht van de nieuwe combinaties van gemeenten in de provincie Vlaams-Brabant

Nieuwe gemeente	Inwonersaantal nieuwe gemeente	Oude gemeente	Inwonersaantal oude gemeente
Kortenbergh	19.386	Kortenbergh	19.386
Sint-Pieters-Leeuw	32.677	Sint-Pieters-Leeuw	32.677
Groot-Aarschot	49.494	Aarschot	28.969
		Tielt-Winge	10.581
		Begijnendijk	9.944
Groot-Zaventem	55.046	Zaventem	31.960
		Steenokkerzeel	11.616
		Kampenhout	11.470
Groot-Londerzeel	27.220	Londerzeel	17.976
		Kapelle-op-den-bos	9.244
Groot-Asse	45.402	Asse	31.417
		Opwijk	13.985
Scherpenheuvel-Zichem	22.620	Scherpenheuvel-Zichem	22.620
Landen	15.719	Landen	15.719
Ternat	15.318	Ternat	15.318
Groot-Overijse	44.859	Overijse	24.704
		Hoeilaart	10.545
		Huldenberg	9.610
Groot-Tervuren	30.975	Tervuren	21.263
		Bertem	9.712
Merchtem	15.866	Merchtem	15.866
Groot-Tremelo	27.677	Tremelo	14.778
		Keerbergen	12.899
Groot-Leuven	150.185	Leuven	97.692
		Lubbeek	14.046
		Oud-Heverlee	10.985
		Holsbeek	9.820
		Bierbeek	9.696
		Boutersem	7.946
Groot-Tienen	66.610	Tienen	33.233
		Zoutleeuw	8.278
		Linter	7.144
		Hoegaarden	6.721
		Geetbets	5.934
		Glabbeek	5.300
Groot-Diest	46.666	Diest	23.271
		<i>Halen (Limburg)</i>	9.422
		Kortenaken	7.889
		Bekkevoort	6.084

Rotselaar	16.020	Rotselaar	16.020
Grimbergen	36.188	Grimbergen	36.188
Groot-Dilbeek	49.616	Dilbeek	40.737
		Lennik	8.879
Beersel	24.322	Beersel	24.322
Herent	20.800	Herent	20.800
Groot-Halle	68.018	Halle	37.104
		Gooik	9.156
		Galmaarden	8.588
		Herne	6.560
		Pepingen	4.436
		Bever	2.174
Meise	18.417	Meise	18.417
Groot-Vilvoorde	55.419	Vilvoorde	41.432
		Machelen	13.987
Zemst	22.437	Zemst	22.437
Wemmel	15.507	Wemmel	15.507
Sint-Genesius-Rode	17.926	Sint-Genesius-Rode	17.926
Kraainem	13.556	Kraainem	13.556
Wezembeek-Oppem	13.924	Wezembeek-Oppem	13.924
Drogenbos	5.062	Drogenbos	5.062
Linkebeek	4.807	Linkebeek	4.807

De gemeente Roosdaal (11.265 inwoners) wordt toegevoegd aan Groot-Ninove (Oost-Vlaanderen).

De gemeente Affligem (12.851 inwoners) wordt toegevoegd aan Groot-Aalst (Oost-Vlaanderen).

De gemeente Liedekerke (12.643 inwoners) wordt toegevoegd aan Groot-Denderleeuw (Oost-Vlaanderen).

De gemeenten Haacht (14.275 inwoners) en Boortmeerbeek (11.929 inwoners) worden toegevoegd aan Groot-Mechelen (Antwerpen).

Tabel 8: Overzicht van de nieuwe combinaties van gemeenten in de provincie West-Vlaanderen

Nieuwe gemeente	Inwonersaantal nieuwe gemeente	Oude gemeente	Inwonersaantal oude gemeente
Harelbeke	27.103	Harelbeke	27.103
Oostkamp	22.957	Oostkamp	22.957
Beernem	15.389	Beernem	15.389
Groot-Waregem	72.139	Waregem Anzegem Deerlijk Wielsbeke	36.960 14.469 11.509 9.201
Groot-Torhout	28.820	Torhout Lichtervelde	20.284 8.536
Groot-Izegem	45.791	Izegem Ingelmunster Oostrozebeke	27.354 10.818 7.619
Groot-Roeselare	89.411	Roeselare Staden Hooglede Ardoorie	59.340 10.949 10.047 9.075
Groot-Bredene	29.317	Bredene De Haan	16.754 12.563
Groot-Zwevegem	35.989	Zwevegem Avelgem Spiere-Helkijn	24.197 9.666 2.126
Knokke-Heist	33.753	Knokke-Heist	33.753
Groot-Middelkerke	30.570	Middelkerke Nieuwpoort	19.083 11.487
Groot-Poperinge	26.920	Poperinge Vleteren Lo-Reninge	19.916 3.674 3.330
Groot-Koksijde	49.411	Koksijde Veurne De Panne Alveringem	22.286 11.363 10.794 4.968
Groot-Tielt	51.864	Tielt Wingene Meulebeke Pittem	19.974 14.036 11.075 6.779
Groot-Brugge	145.076	Brugge Jabbeke Damme Zuienkerke	117.577 13.879 10.855 2.765

Groot-Ieper	51.872	Ieper Langemark-Poelkapelle Heuvelland Mesen	34.978 8.018 7.896 980
Menen	32.707	Menen	32.707
Groot-Zedelgem	44.798	Zedelgem Ichtegem Koekelare	22.349 13.869 8.580
Groot-Oostende	90.934	Oostende Gistel Oudenburg	69.969 11.871 9.094
Groot-Wevelgem	40.623	Wevelgem Ledegem	31.100 9.523
Groot-Kortrijk	93.902	Kortrijk Kuurne Lendelede	75.120 13.052 5.730
Wervik	18.398	Wervik	18.398
Groot-Diksmuide	38.661	Diksmuide Kortemark Houthulst	16.520 12.254 9.887
Groot-Zonnebeke	23.355	Zonnebeke Moorslede	12.365 10.990
Blankenberge	19.682	Blankenberge	19.682

De gemeente Dentergem (8.333 inwoners) wordt toegevoegd aan Groot-Zulte (Oost-Vlaanderen).

De gemeente Ruiselede (5.244 inwoners) wordt toegevoegd aan Groot-Aalter (Oost-Vlaanderen).